

Wiskunde

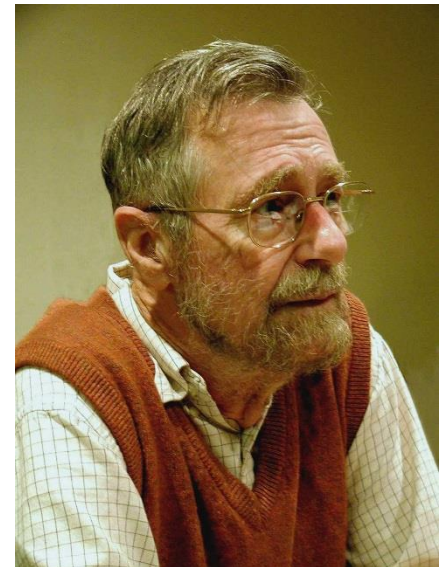
Gerwin van Dijken
(gerwin.vandijken@inholland.nl)

Wiskunde programma

- Blok 3:
  - Recursie (1)
  - Recursie (2)
  - Markov keten
- Blok 4:
  - Grafen
  - **Shortest path algorithms (Dijkstra, A*)**
  - Minimum Spanning Tree algorithms (Prim, Kruskal)
  - Proeftentamen / herhaling

Shortest Path

- Kortste pad bepalen (tussen source en destination)
- 'Dijkstra'-algoritme, Edsger Dijkstra (1959)
- Wat is het kortste pad tussen X en Y?
- Praktijktoepassingen:
  - Routebepaling (TomTom)
  - Telecommunicatie (OSPF)
  - Gaming
  - ...

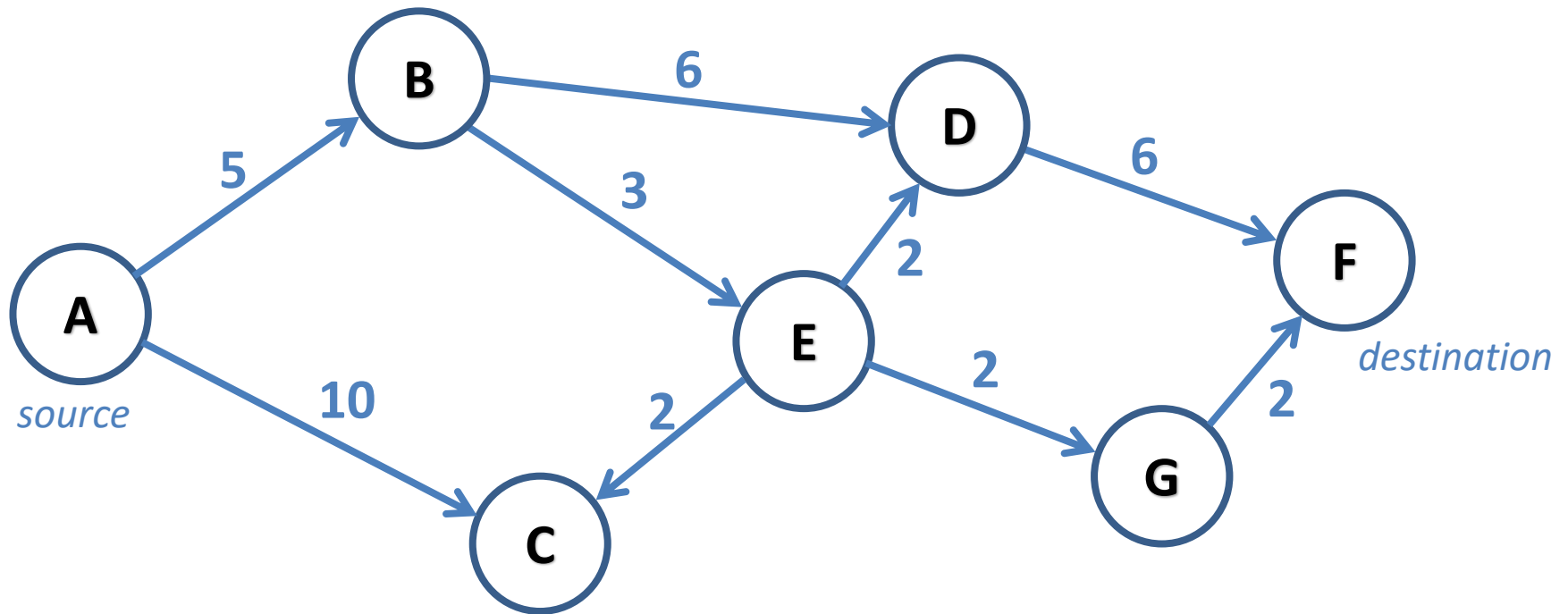
Dijkstra algoritme

- Werkt op een gerichte graaf met 'gewichten' tussen de nodes (≥ 0)
- De gewichten kunnen afstanden zijn, maar ook bv kosten of tijden of ...
- Single-source algoritme → bepaalt de minimale afstand tussen source-node en alle andere nodes
- Als kortste afstand tot destination-node bepaald is, zou je eerder kunnen stoppen...

Dijkstra algoritme

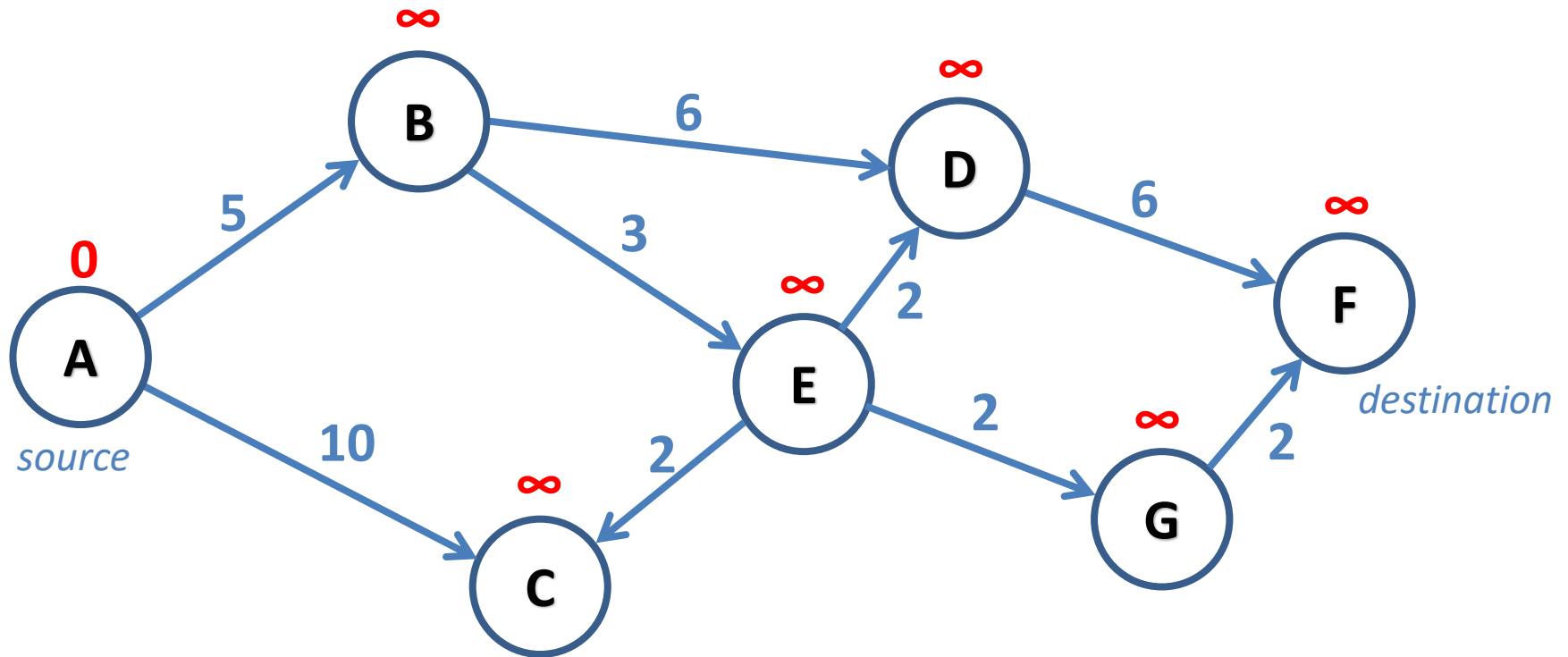
1. Zet afstandswaarde van startnode op 0 en van alle andere nodes op 'oneindig'
2. Plaats alle nodes in lijst '*unvisited*' (Q)
3. Neem node u uit Q met de laagste afstandswaarde (kortste afstand vanaf source) en haal deze uit Q (pad is bekend!)
(bij meerdere dezelfde laagste afstandswaarden: kies willekeurig)
4. Bepaal van elke (unvisited) neighbour van node u (uit stap 3) de afstand; als deze kleiner is dan de huidige: update afstandswaarde + set parent (naar u)
(negeer nodes waarvan kortste pad al bekend is)
5. Ga naar stap 3 (zolang er nog nodes in Q zijn)

Een voorbeeld...

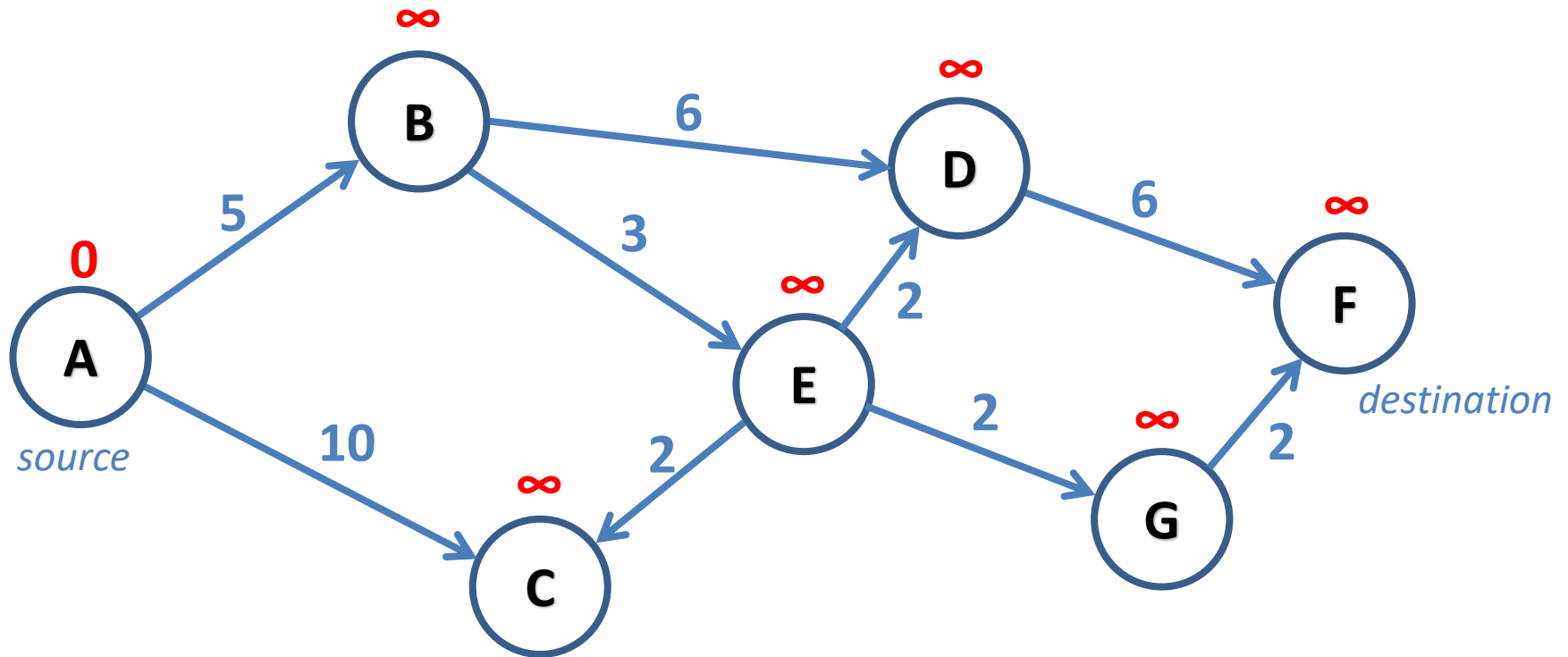
Zet afstandswaarde van startnode op 0 en van alle andere nodes op 'oneindig'

Stap 1

Plaats alle nodes in lijst 'unvisited' (Q)

Stap 2

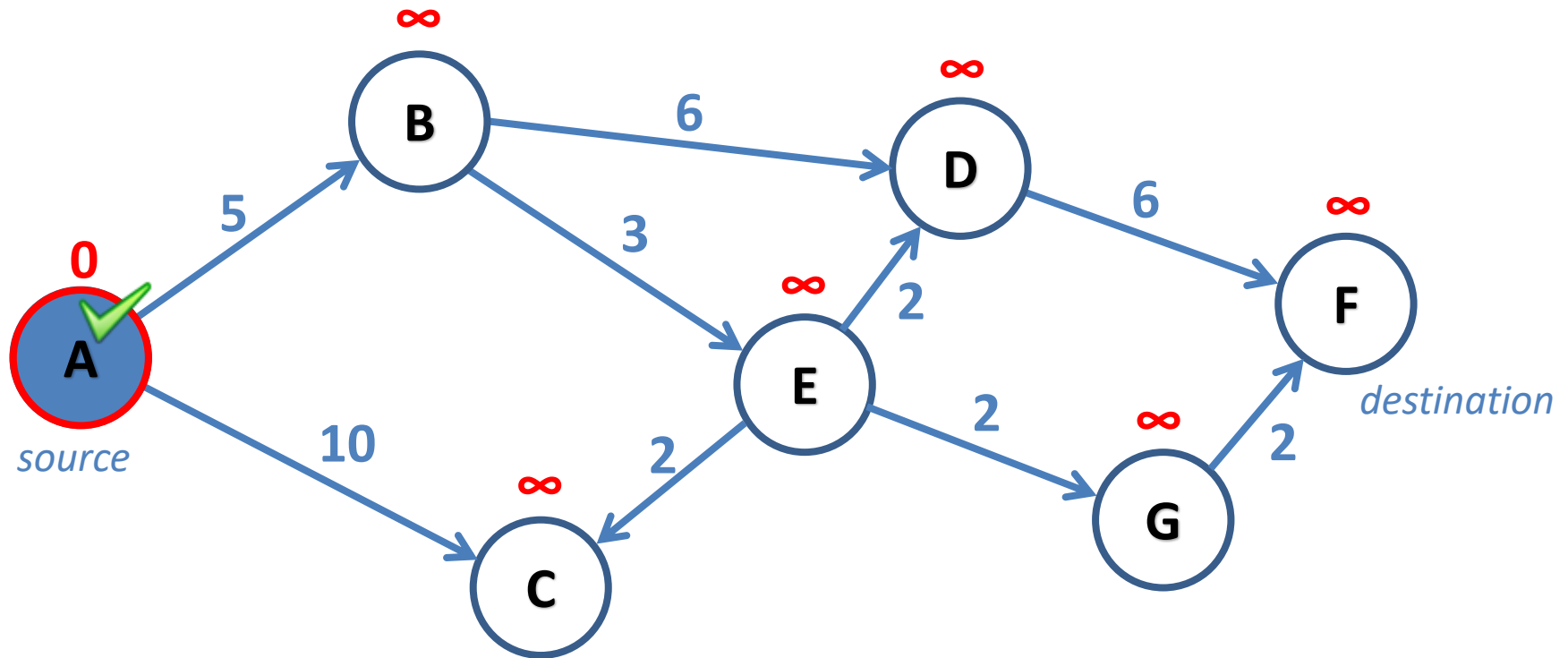

Unvisited list (Q): A,B,C,D,E,F,G

Neem node u uit Q met de laagste afstandswaarde (kortste afstand vanaf source) en haal deze uit Q

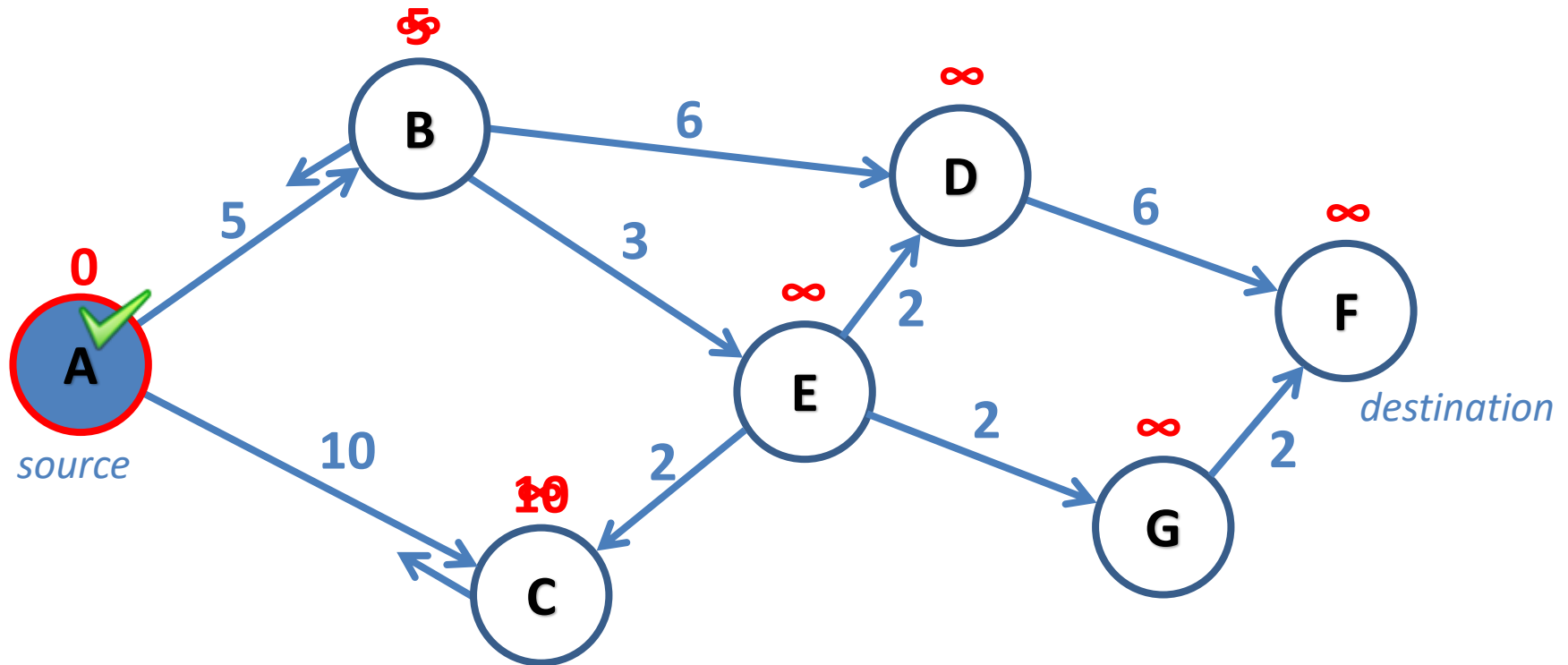
Stap 3

Unvisited list (Q): ~~A~~, ~~B~~, ~~D~~, ~~E~~, ~~G~~, G

Stap 4

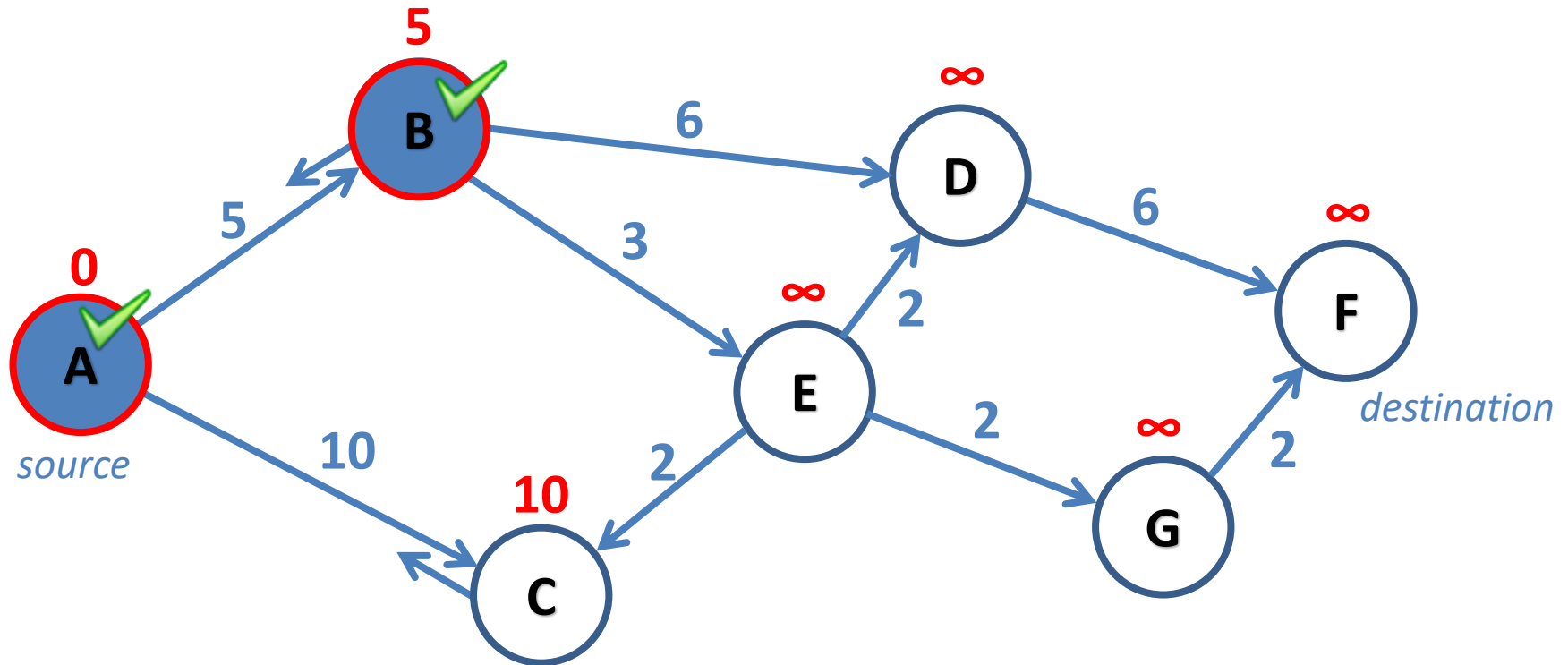
Bepaal van elke (unvisited) neighbour van node u (uit stap 3) de afstand; als deze kleiner is dan de huidige: update afstandswaarde + set parent (naar u)

Unvisited list (Q): B,C,D,E,F,G

Neem node u uit Q met de laagste afstandswaarde (kortste afstand vanaf source) en haal deze uit Q

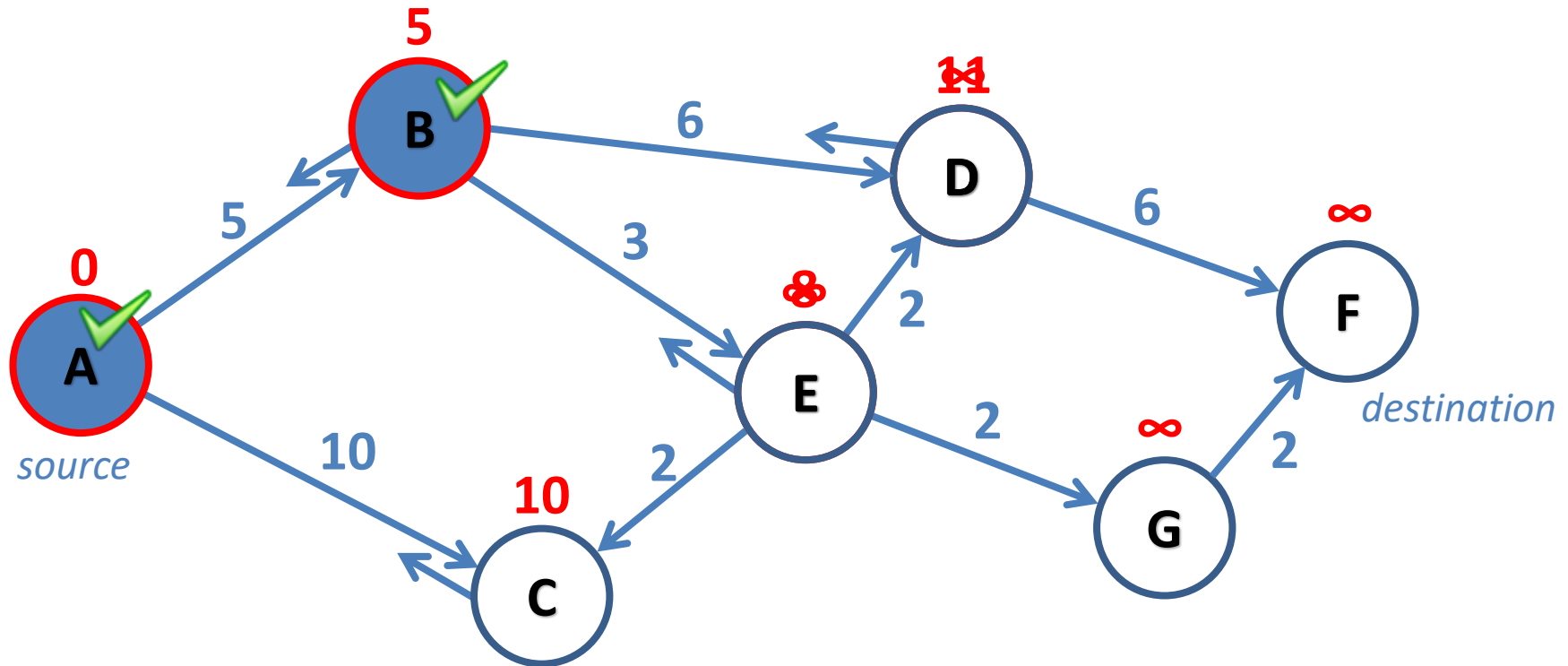
Stap 3

Unvisited list (Q): B,D,E,E,G,G

Stap 4

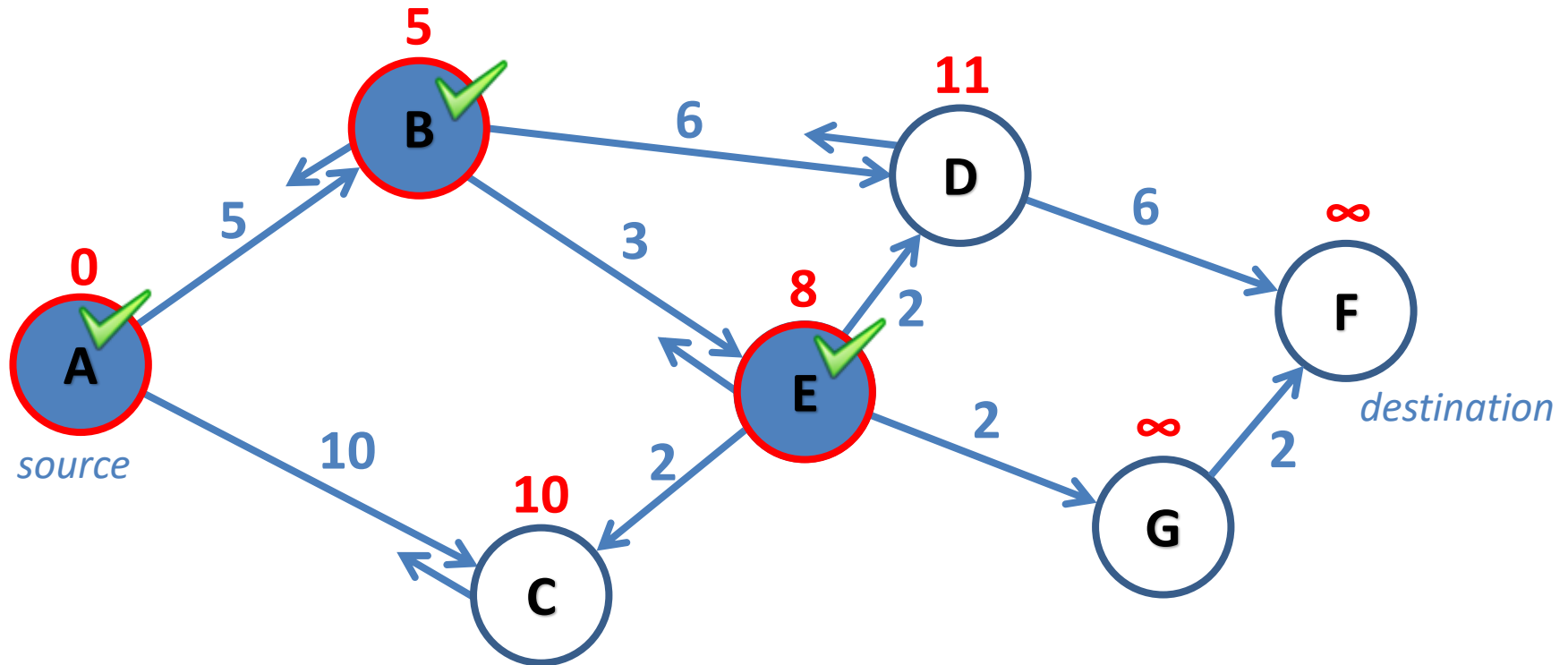
Bepaal van elke (unvisited) neighbour van node u (uit stap 3) de afstand; als deze kleiner is dan de huidige: update afstandswaarde + set parent (naar u)

Unvisited list (Q): C,D,E,F,G

Neem node u uit Q met de laagste afstandswaarde (kortste afstand vanaf source) en haal deze uit Q

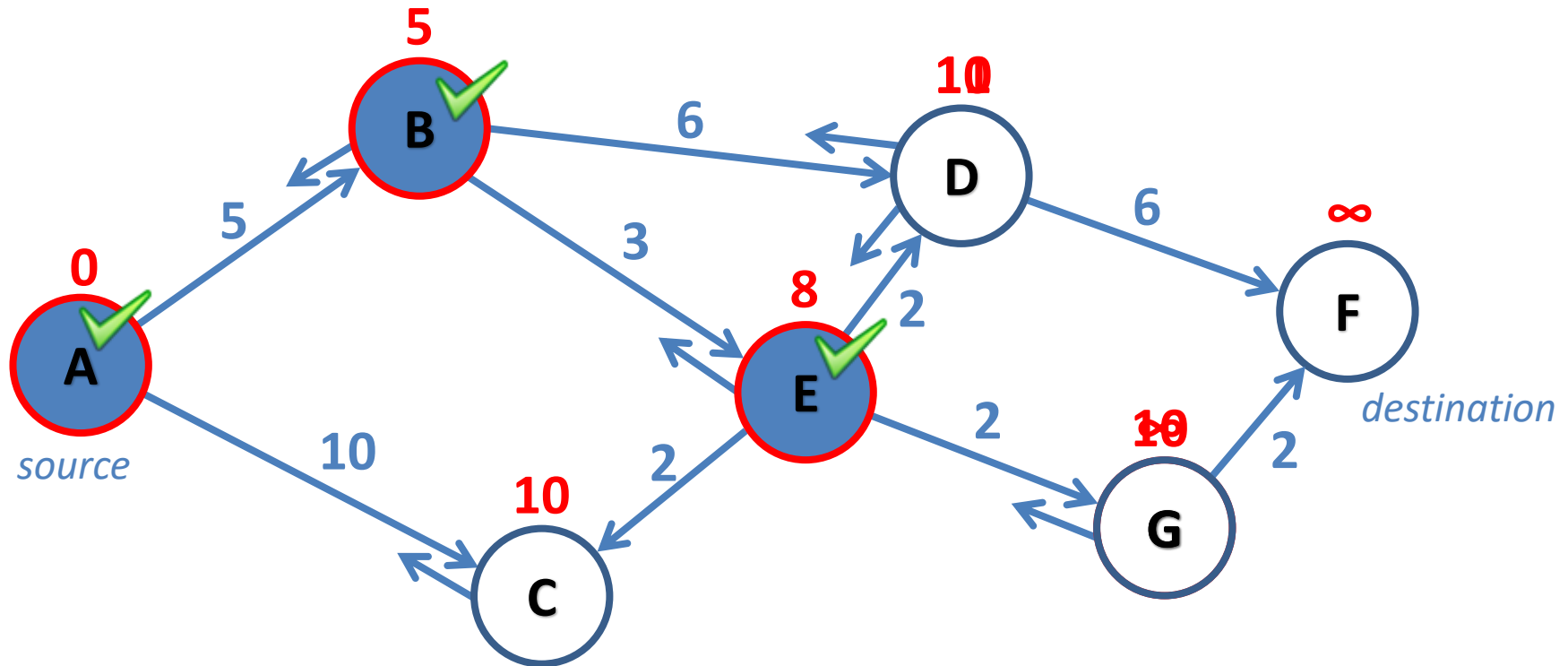
Stap 3

Unvisited list (Q): C,D,E,G

Stap 4

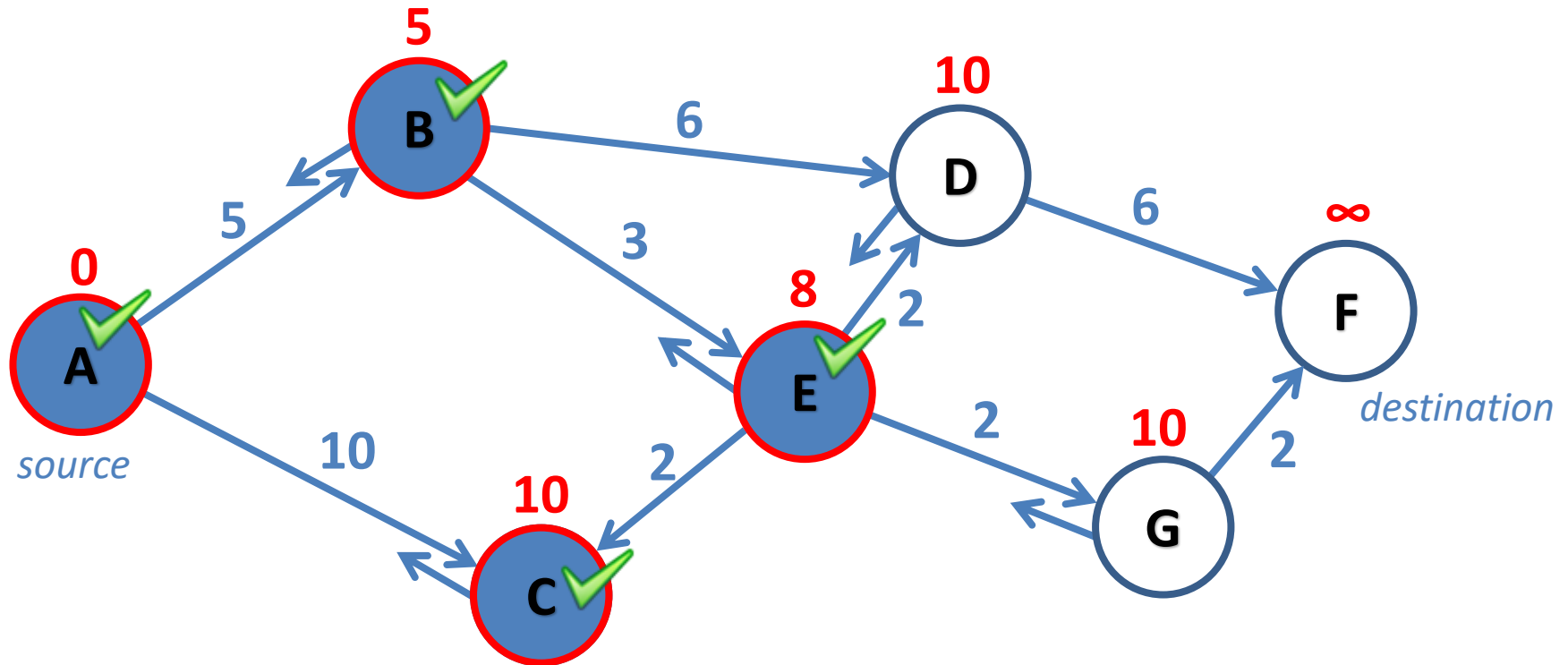
Bepaal van elke (unvisited) neighbour van node u (uit stap 3) de afstand; als deze kleiner is dan de huidige: update afstandswaarde + set parent (naar u)

Unvisited list (Q): C,D,F,G

Neem node u uit Q met de laagste afstandswaarde (kortste afstand vanaf source) en haal deze uit Q

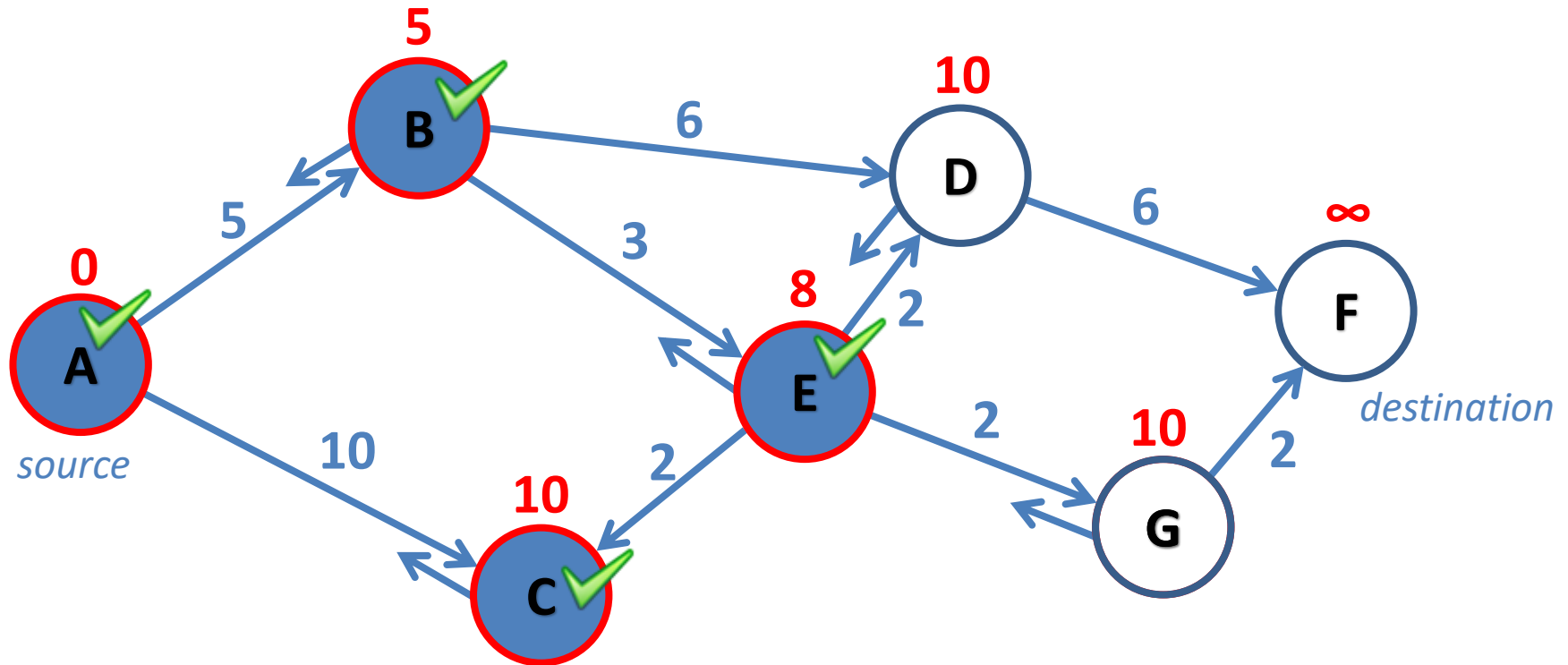
Stap 3

Unvisited list (Q): D, F, G

Stap 4

Bepaal van elke (unvisited) neighbour van node u (uit stap 3) de afstand; als deze kleiner is dan de huidige: update afstandswaarde + set parent (naar u)

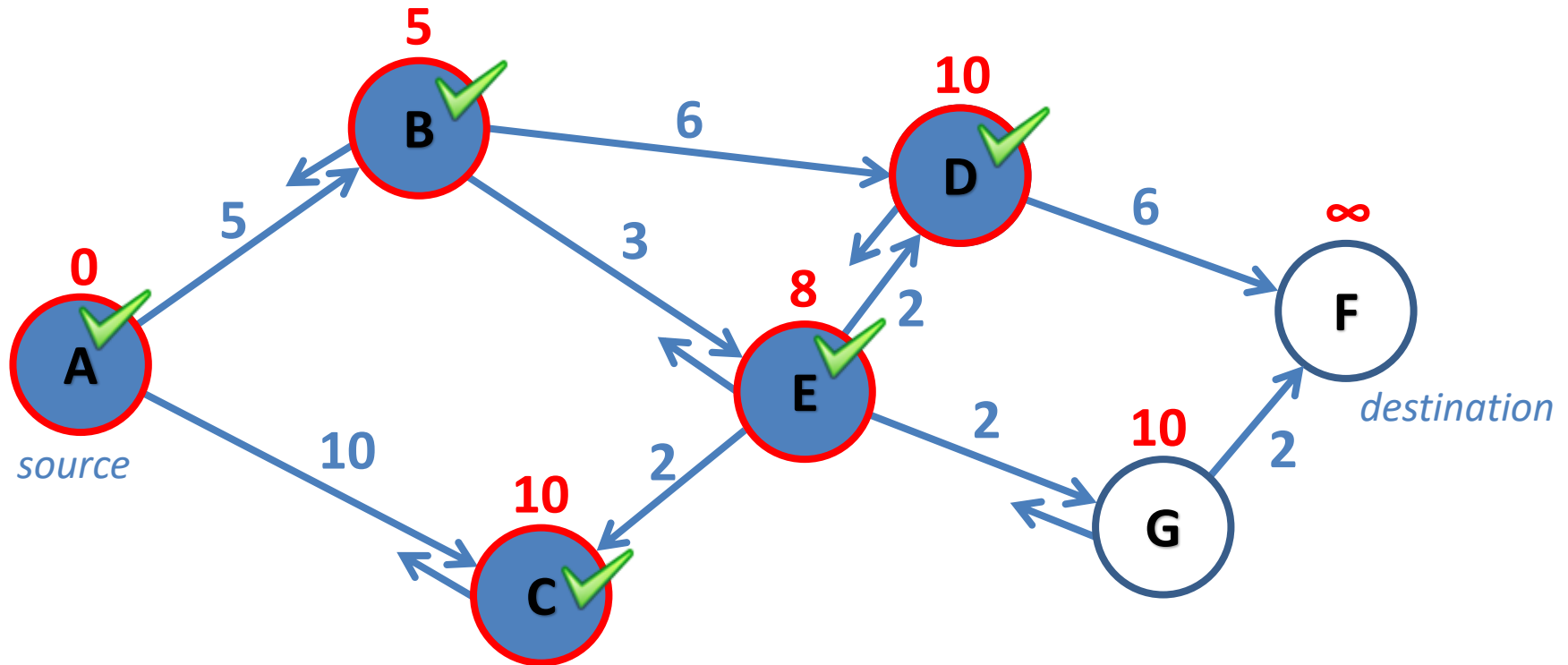

Unvisited list (Q): D,F,G

Neem node u uit Q met de laagste afstandswaarde (kortste afstand vanaf source) en haal deze uit Q

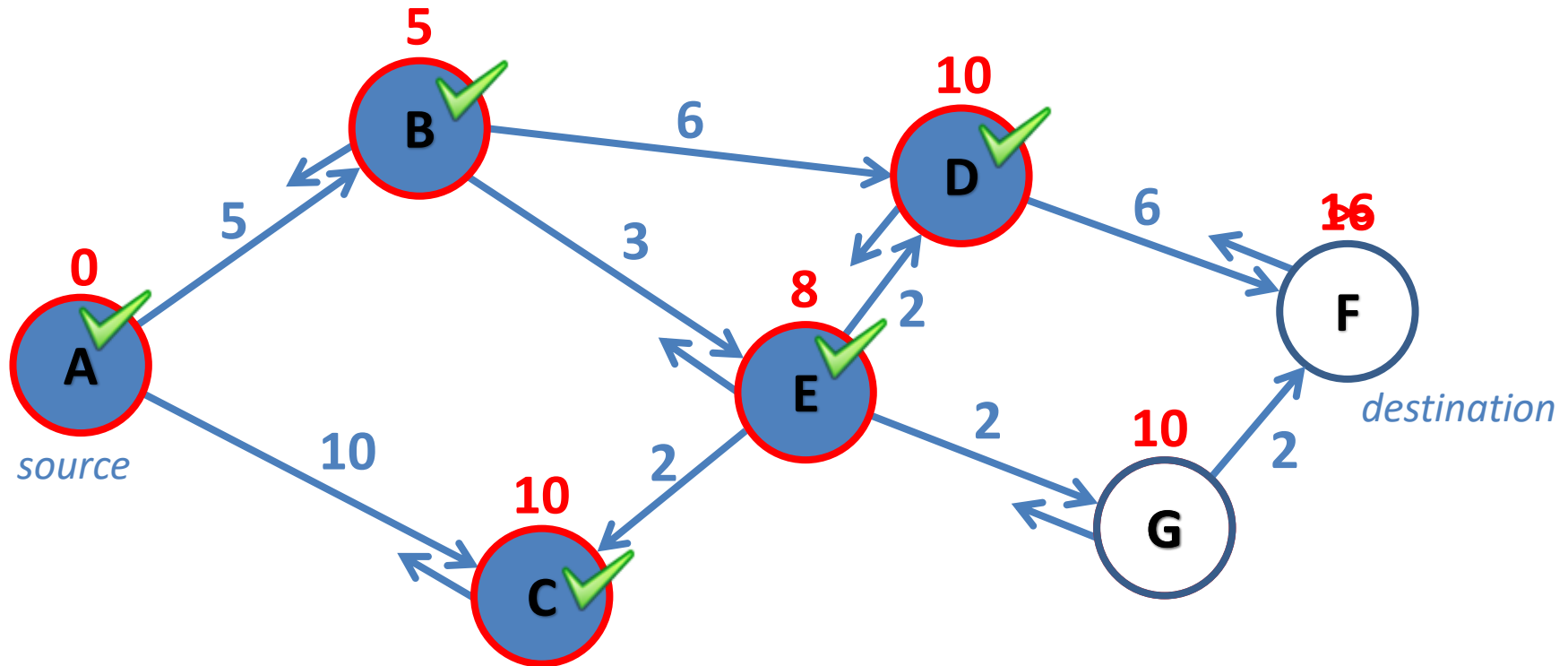
Stap 3

Unvisited list (Q): ~~D~~, ~~E~~, G

Stap 4

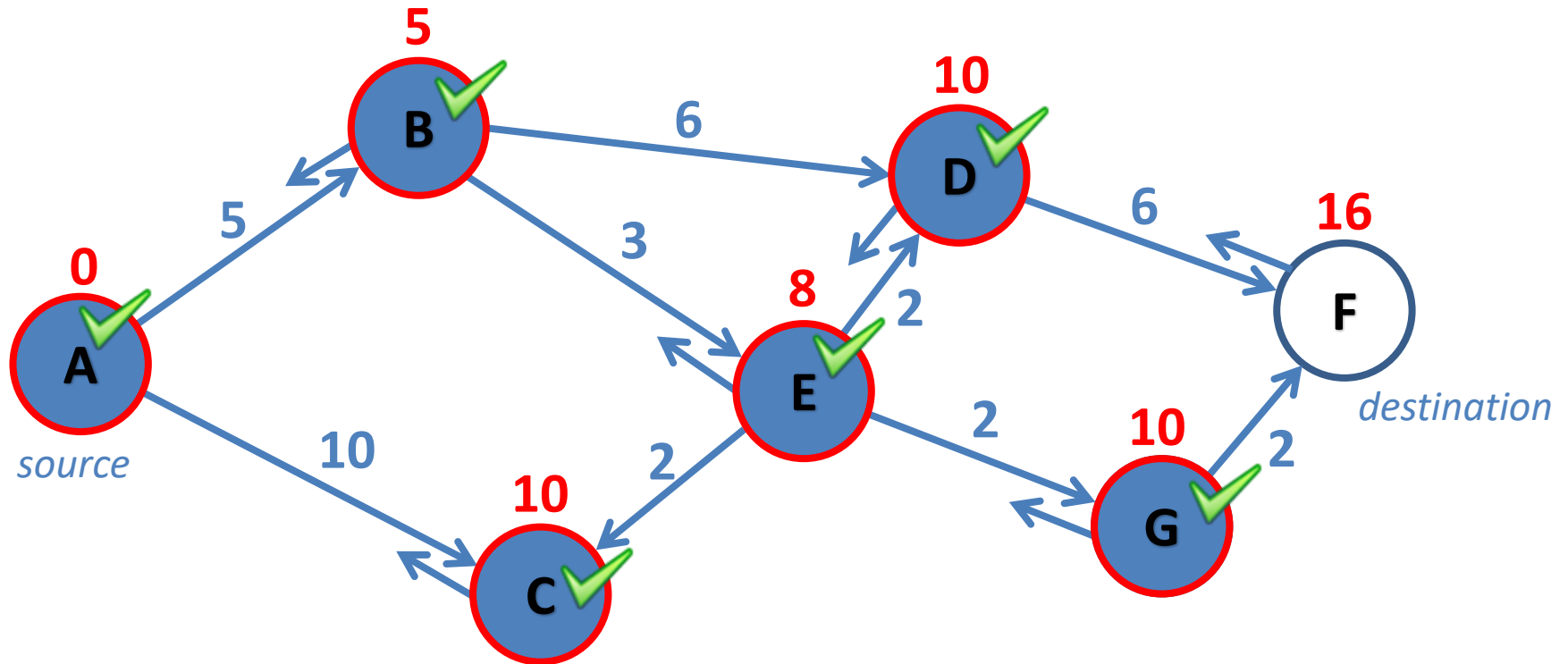
Bepaal van elke (unvisited) neighbour van node u (uit stap 3) de afstand; als deze kleiner is dan de huidige: update afstandswaarde + set parent (naar u)

Unvisited list (Q): F,G

Neem node u uit Q met de laagste afstandswaarde (kortste afstand vanaf source) en haal deze uit Q

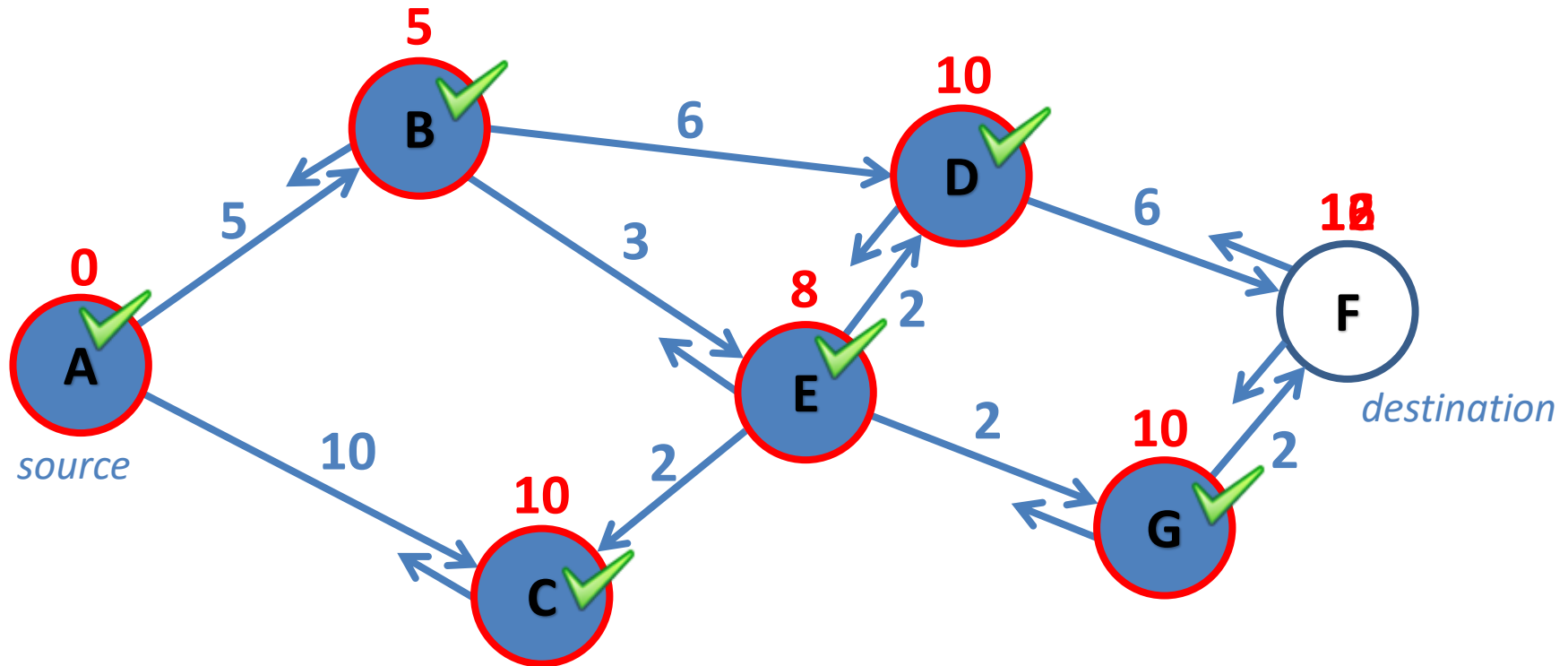
Stap 3

Unvisited list (Q): F,G

Stap 4

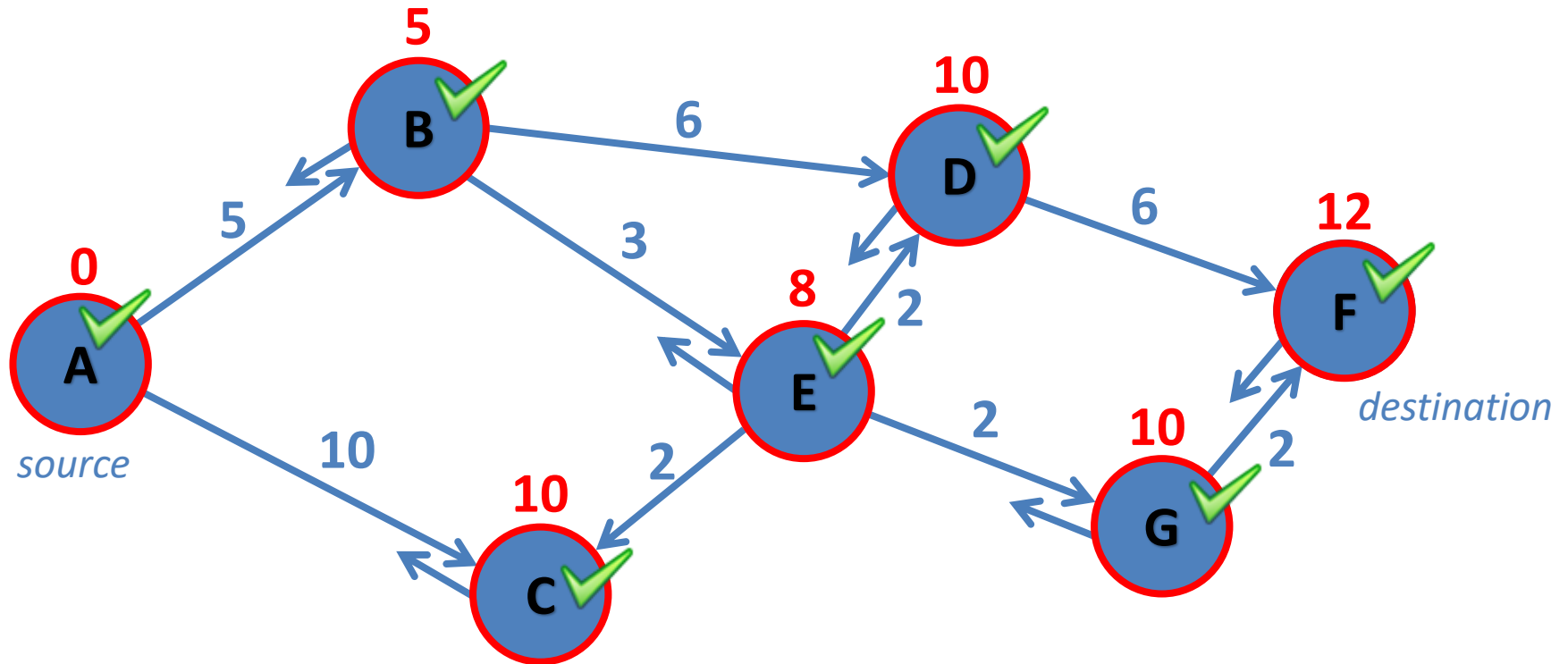
Bepaal van elke (unvisited) neighbour van node u (uit stap 3) de afstand; als deze kleiner is dan de huidige: update afstandswaarde + set parent (naar u)

Unvisited list (Q): F

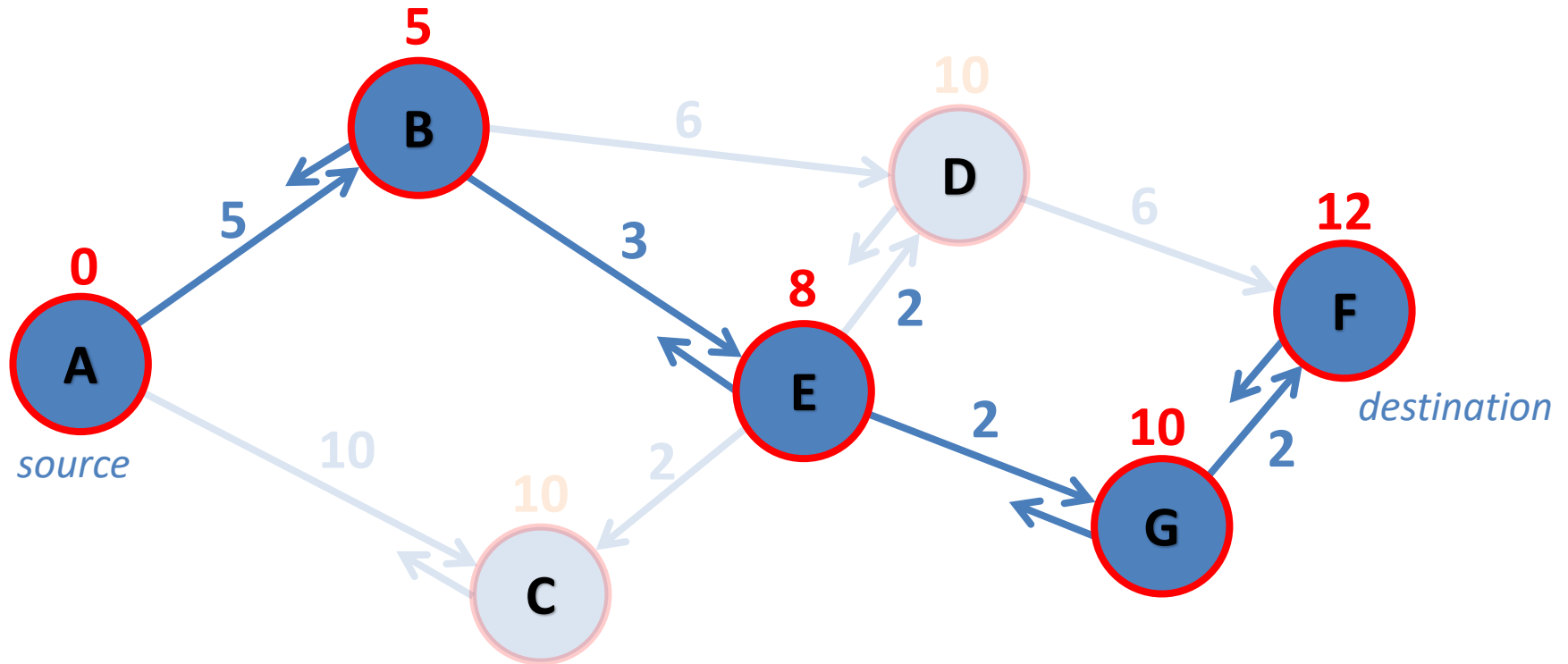
Neem node u uit Q met de laagste afstandswaarde (kortste afstand vanaf source) en haal deze uit Q

Stap 3

Unvisited list (Q): F

Resultaat

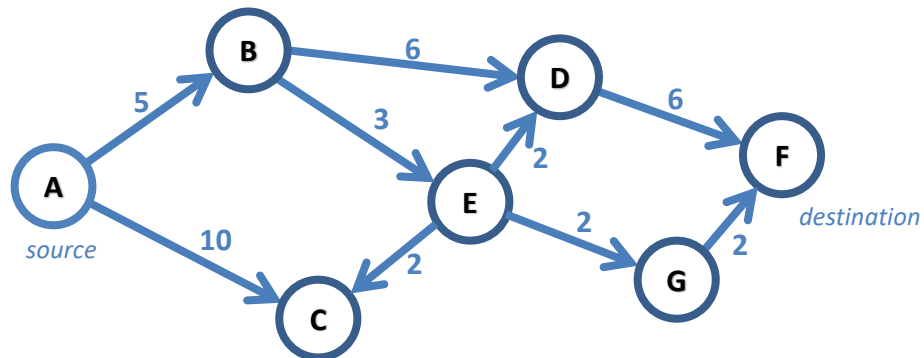

Kortste pad: A-B-E-G-F

Dijkstra - tabel

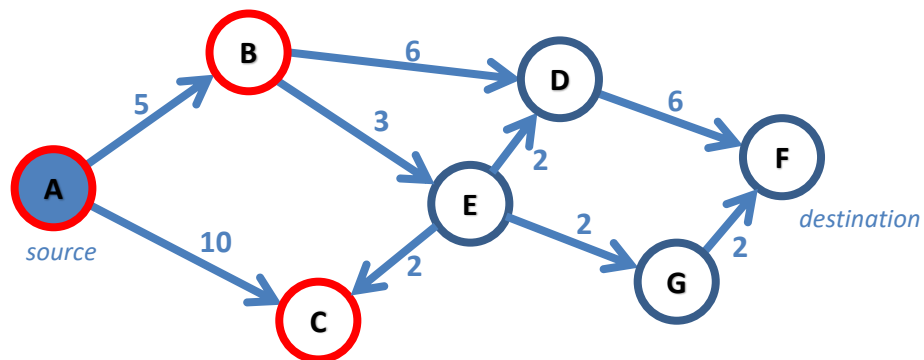
Stap	A	B	C	D	E	F	G
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1							
2							
3							
4							
5							
6							

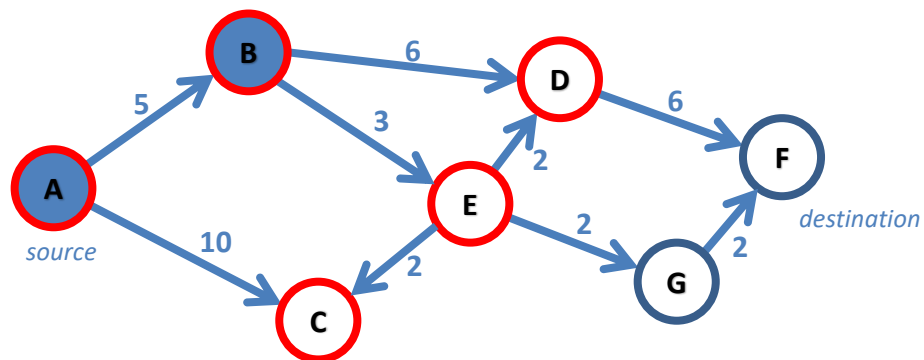
Dijkstra - tabel

Stap	A	B	C	D	E	F	G
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	5	10	∞	∞	∞	∞
2							
3							
4							
5							
6							

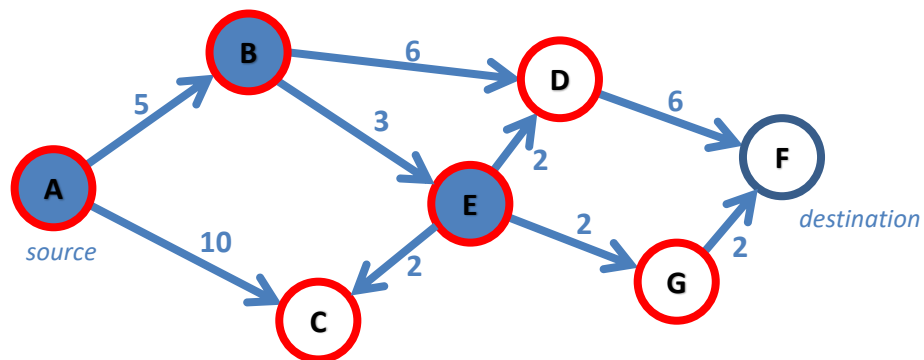
Dijkstra - tabel

Stap	A	B	C	D	E	F	G
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	5	10	∞	∞	∞	∞
2		✓	10	11	8	∞	∞
3							
4							
5							
6							

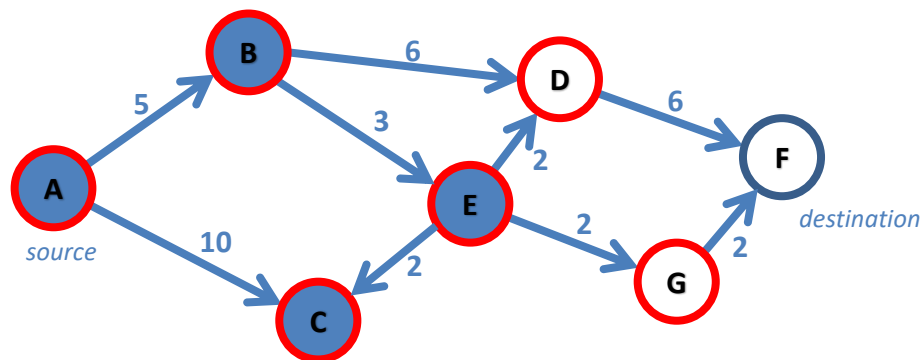
Dijkstra - tabel

Stap	A	B	C	D	E	F	G
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	5	10	∞	∞	∞	∞
2		✓	10	11	8	∞	∞
3			10	10	✓	∞	10
4							
5							
6							

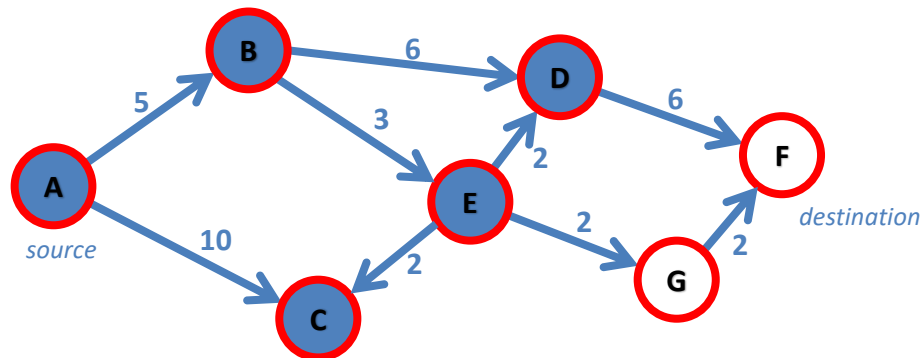
Dijkstra - tabel

Stap	A	B	C	D	E	F	G
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	5	10	∞	∞	∞	∞
2		✓	10	11	8	∞	∞
3			10	10	✓	∞	10
4			✓	10		∞	10
5							
6							

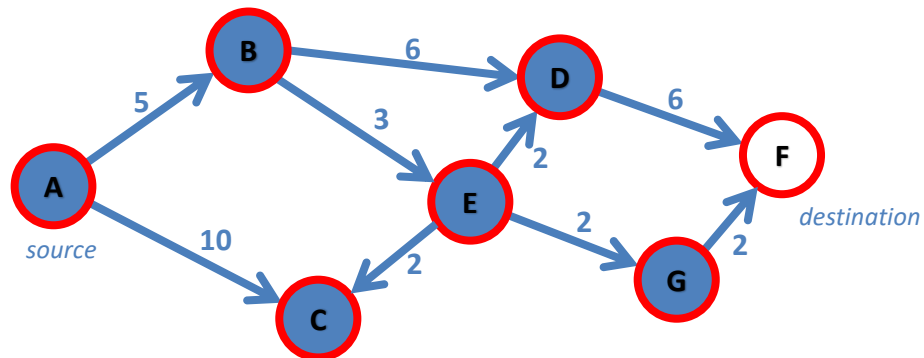
Dijkstra - tabel

Stap	A	B	C	D	E	F	G
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	5	10	∞	∞	∞	∞
2		✓	10	11	8	∞	∞
3			10	10	✓	∞	10
4			✓	10		∞	10
5				✓		16	10
6							

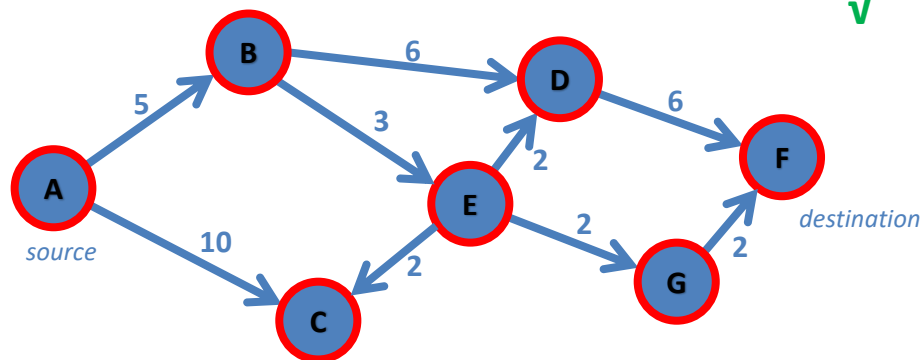
Dijkstra - tabel

Stap	A	B	C	D	E	F	G
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	5	10	∞	∞	∞	∞
2		✓	10	11	8	∞	∞
3			10	10	✓	∞	10
4			✓	10		∞	10
5				✓		16	10
6						12	✓

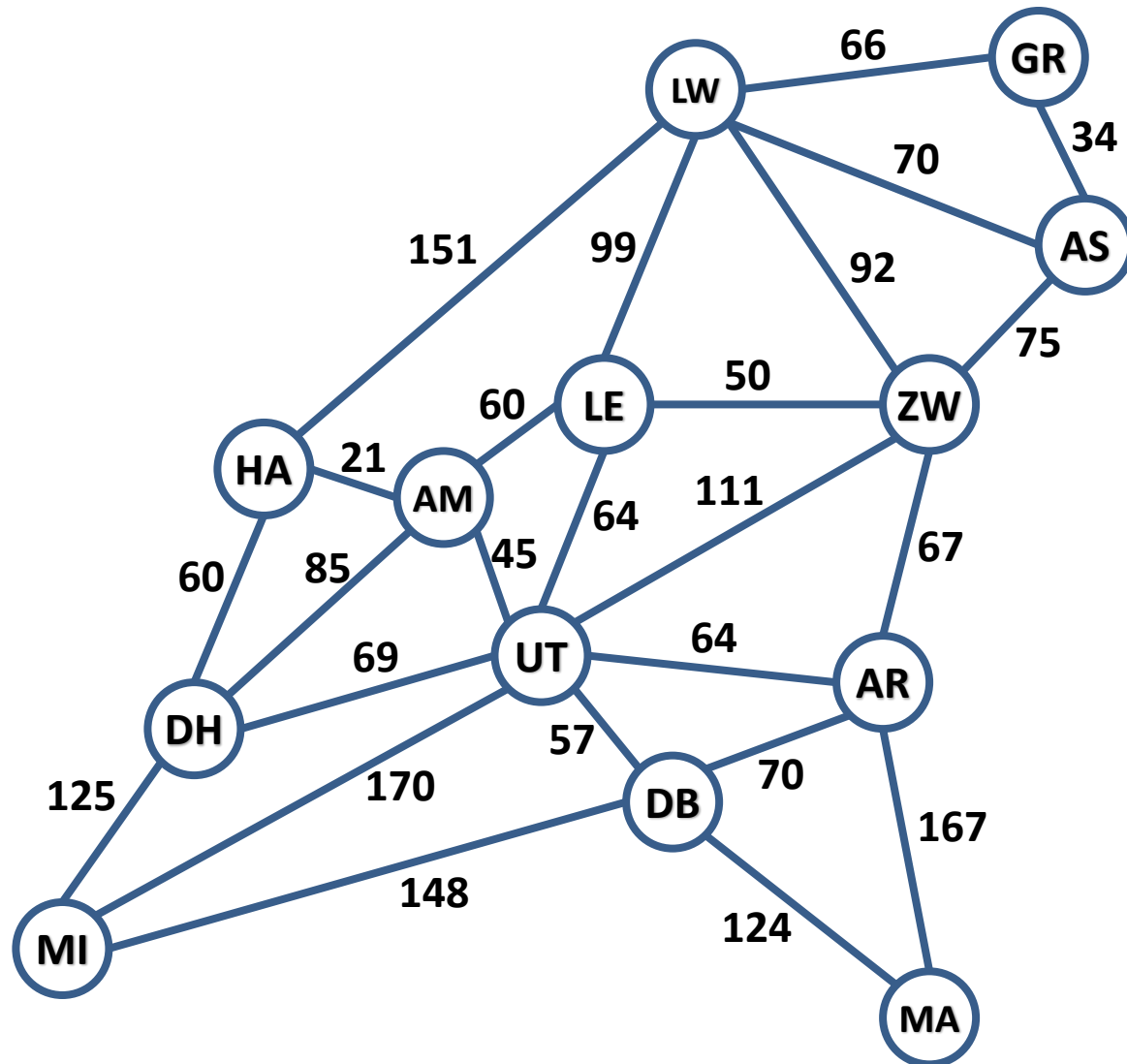

Dijkstra - tabel

Stap	A	B	C	D	E	F	G
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	5	10	∞	∞	∞	∞
2		✓	10	11	8	∞	∞
3			10	10	✓	∞	10
4			✓	10		∞	10
5				✓		16	10
6						12	✓

Bepaal kortste pad van MI $\rightarrow$ ZW

Uitwerking (MI $\rightarrow$ zw)

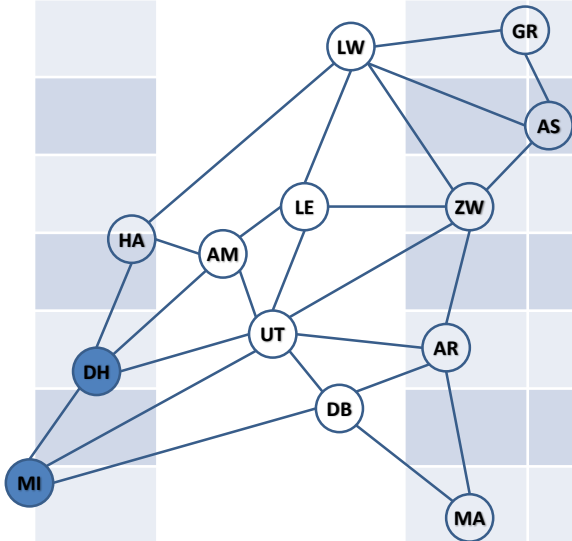
[illegible]

Uitwerking (MI $\rightarrow$ zw)

[illegible]

Uitwerking (MI $\rightarrow$ ZW)

Stp	MI	DH	DB	MA	HA	AM	UT	AR	LE	ZW	AS	LW	GR
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	125	148	∞	∞	∞	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞
2		✓	148	∞	185	210	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞

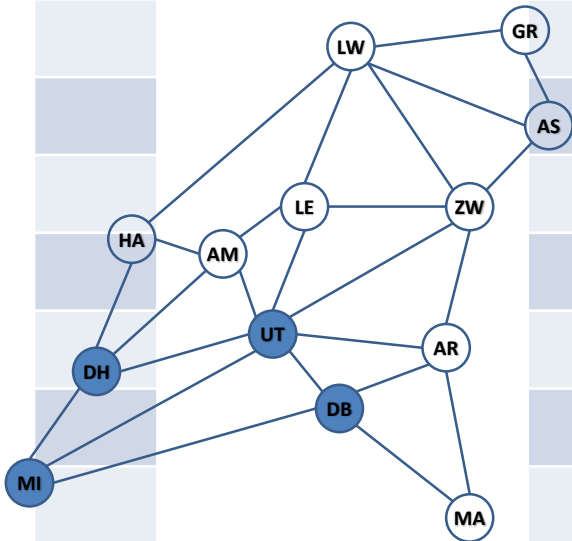

Uitwerking (MI $\rightarrow$ zw)

[illegible]

Uitwerking (MI $\rightarrow$ ZW)

Stp	MI	DH	DB	MA	HA	AM	UT	AR	LE	ZW	AS	LW	GR
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	125	148	∞	∞	∞	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞
2		✓	148	∞	185	210	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞
3			✓	272	185	210	170	218	∞	∞	∞	∞	∞
4				272	185	210	✓	218	234	281	∞	∞	∞

Uitwerking (MI $\rightarrow$ zw)

[illegible]

Uitwerking (MI $\rightarrow$ zw)

[illegible]

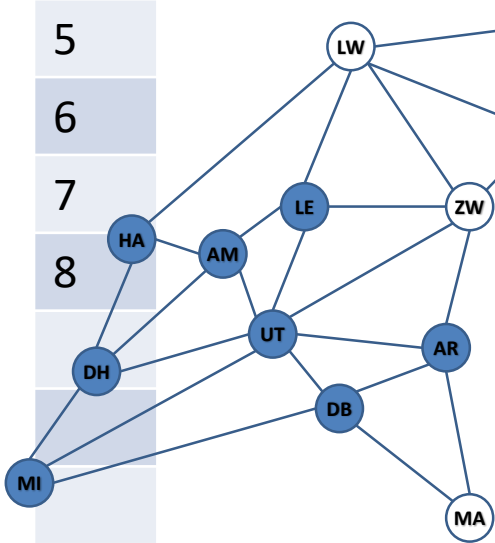
Uitwerking (MI $\rightarrow$ zw)

[illegible]

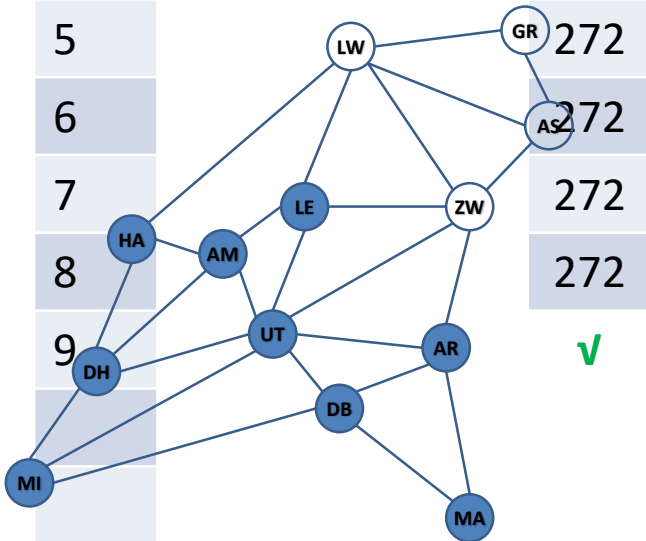
Uitwerking (MI $\rightarrow$ ZW)

Stp	MI	DH	DB	MA	HA	AM	UT	AR	LE	ZW	AS	LW	GR
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	125	148	∞	∞	∞	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞
2		✓	148	∞	185	210	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞
3			✓	272	185	210	170	218	∞	∞	∞	∞	∞
4				272	185	210	✓	218	234	281	∞	∞	∞
5				272	✓	206		218	234	281	∞	336	∞
6				272		✓		218	234	281	∞	336	∞
7				272				✓	234	281	∞	336	∞
8				272					✓	281	∞	333	∞

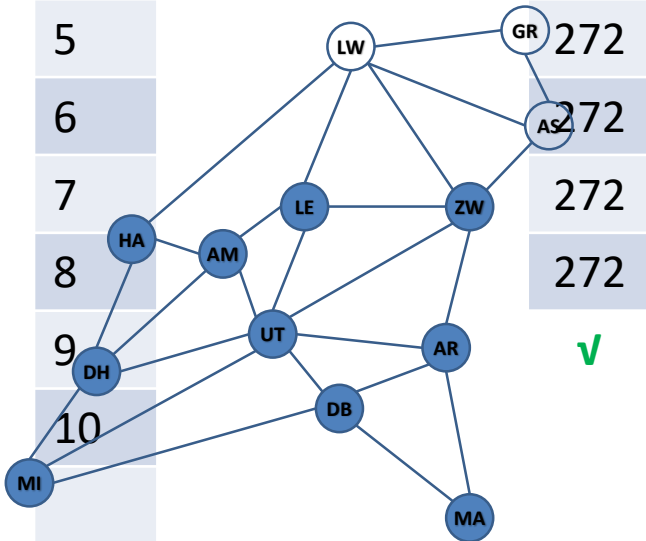
Uitwerking (MI $\rightarrow$ ZW)

Stp	MI	DH	DB	MA	HA	AM	UT	AR	LE	ZW	AS	LW	GR
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	125	148	∞	∞	∞	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞
2		✓	148	∞	185	210	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞
3			✓	272	185	210	170	218	∞	∞	∞	∞	∞
4				272	185	210	✓	218	234	281	∞	∞	∞
5				272	✓	206		218	234	281	∞	336	∞
6				272		✓		218	234	281	∞	336	∞
7				272				✓	234	281	∞	336	∞
8				272					✓	281	∞	333	∞
9				✓						281	∞	333	∞

Uitwerking (MI $\rightarrow$ ZW)

Stp	MI	DH	DB	MA	HA	AM	UT	AR	LE	ZW	AS	LW	GR
0	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞
1	✓	125	148	∞	∞	∞	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞
2		✓	148	∞	185	210	170	∞	∞	∞	∞	∞	∞
3			✓	272	185	210	170	218	∞	∞	∞	∞	∞
4				272	185	210	✓	218	234	281	∞	∞	∞
5				272	✓	206		218	234	281	∞	336	∞
6				272		✓		218	234	281	∞	336	∞
7								✓	234	281	∞	336	∞
8									✓	281	∞	333	∞
9										281	∞	333	∞
10										✓			

Dijkstra's algoritme

-	MI	DH	DB	MA	HA	AM	UT	AR	LE	ZW	AS	LW	GR
MI	0	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞
MI	0	125	148?	∞	∞	∞	170?	∞	∞	∞	∞	∞	∞
MI	0	125	148	∞	185?	210?	170?	∞	∞	∞	∞	∞	∞
MI	0	125	148	272?	185?	210?	170	218?	∞	∞	∞	∞	∞
MI	0	125	148	272?	185	210?	170	218?	234?	281?	∞	∞	∞
MI	0	125	148	272?	185	206	170	218?	234?	281?	∞	336?	∞
MI	0	125	148	272?	185	206	170	218	234?	281?	∞	336?	∞
MI	0	125	148	272?	185	206	170	218	234	281?	∞	336?	∞
MI	0	125	148	272	185	206	170	218	234	281?	∞	333?	∞
MI	0	125	148	272	185	206	170	218	234	281	∞	333?	∞
MI	0	125	148	272	185	206	170	218	234	281	356?	333	∞
MI	0	125	148	272	185	206	170	218	234	281	356	333	399?
MI	0	125	148	272	185	206	170	218	234	281	356	333	390

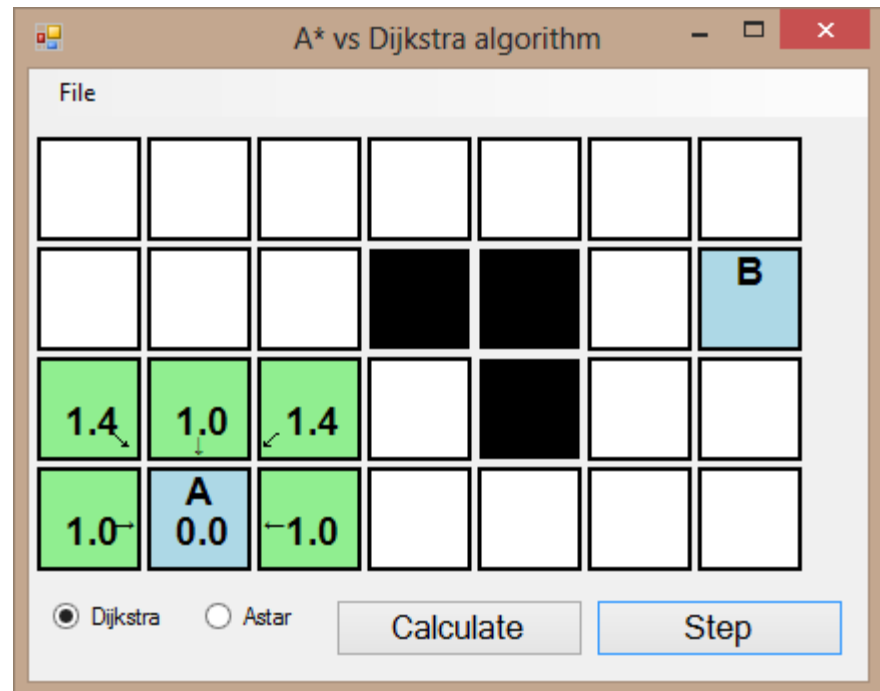
Calculate

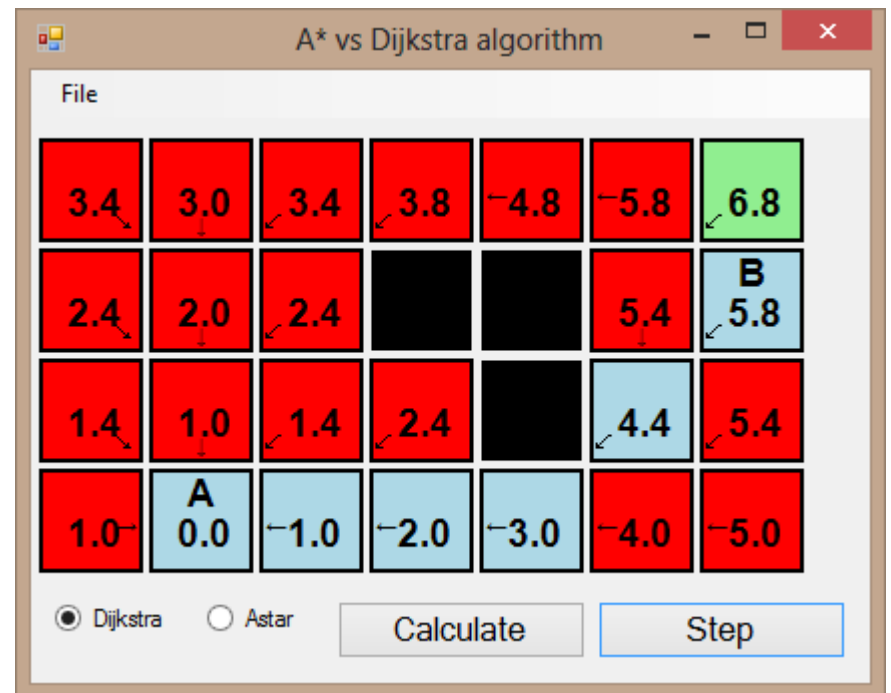
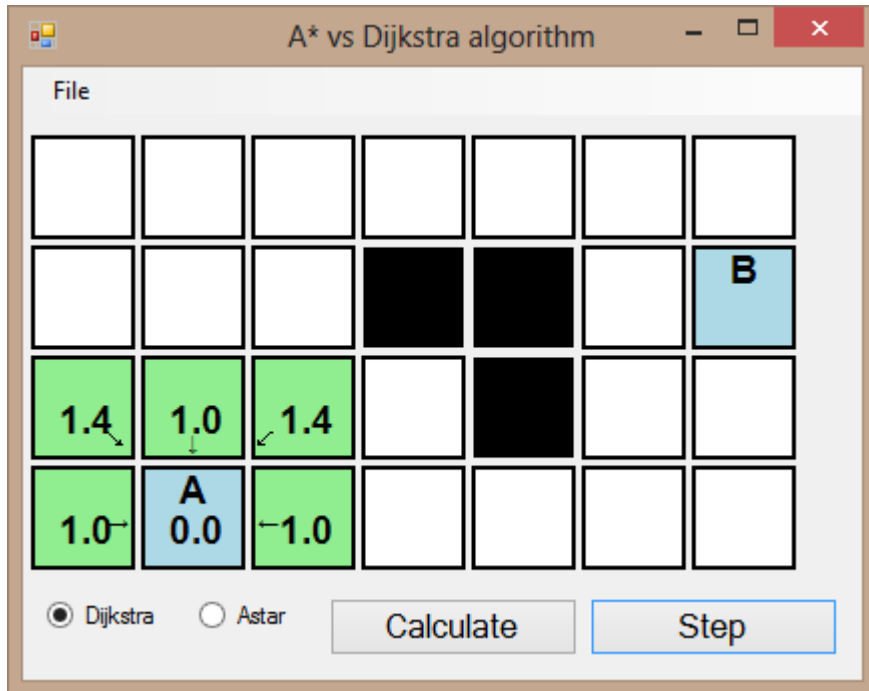
Grid ipv graph

- Dijkstra algoritme ook toepasbaar op een grid
- Wat zijn de knopen? Wat de paden?
- Wat zijn de afstanden tussen de knopen?

- Afstanden:
  - recht pad: 1
  - schuin pad: $\sqrt{2}$

Demo

Wat is hier het nadeel?

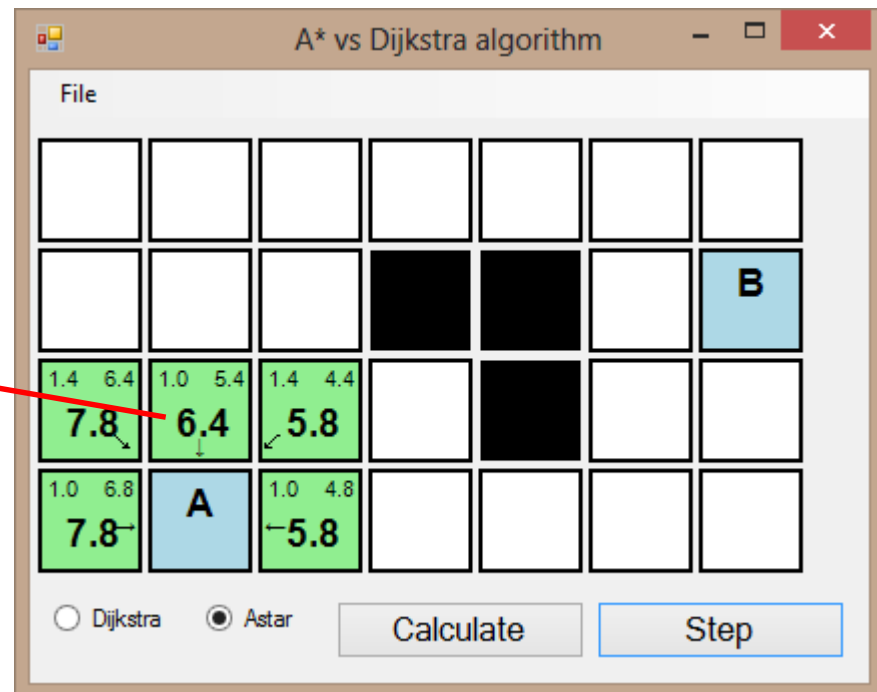
A* (search) algoritme

- Ipv alleen maar rekening te houden met de afgelegde afstand, kan er uiteraard ook rekening worden gehouden met de afstand naar het doel (mits je dat weet uiteraard)
- Bij een grid is dit makkelijker te bepalen dan bij een graaf...
- G cost = distance from starting node
- H cost = distance from end node
- F cost = G cost + H cost
- Kies steeds de volgende cel met de laagste F cost en update de neighbours van deze cel

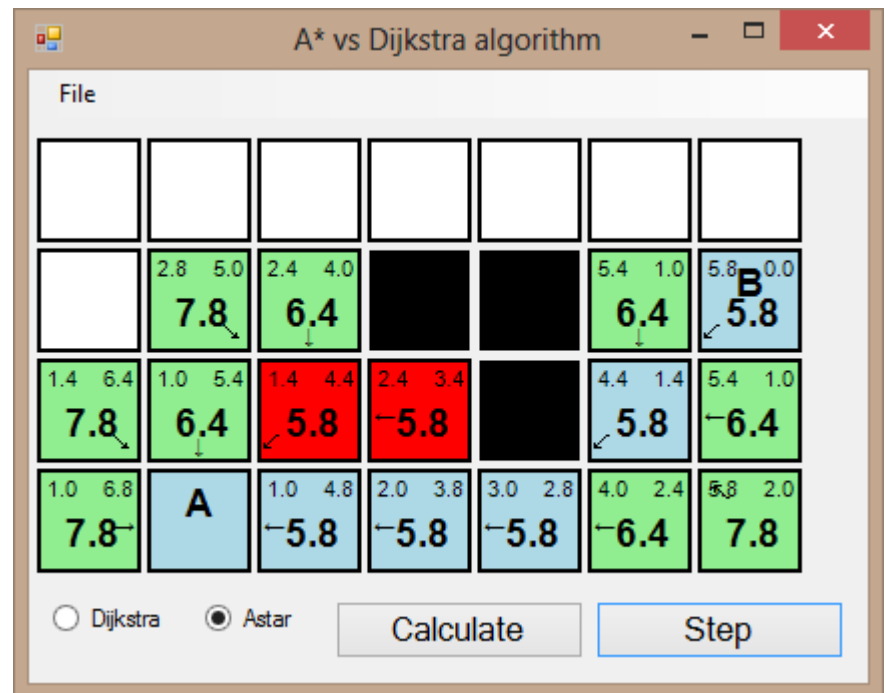
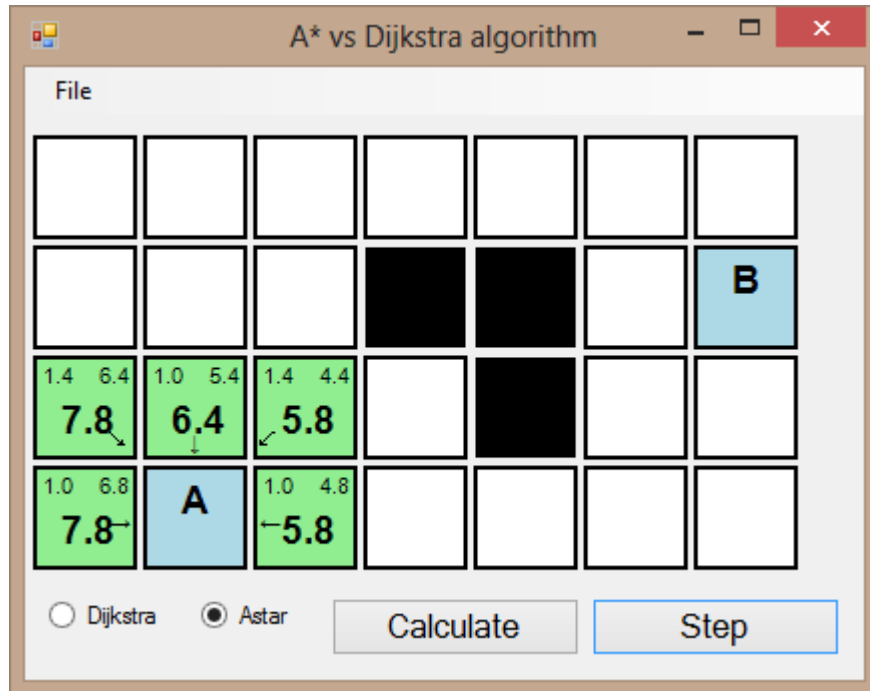
Voorbeeld

- G cost = distance from starting node
- H cost = distance from end node
- F cost = G cost + H cost

- G cost = 1
- H cost = 5.4
- F cost = 6.4

Demo

Beter resultaat (dan Dijkstra)

